

Investigation of Speech Anxiety of Teacher Candidates: The Example of İnönü University

Yalçın KARALI, İnönü University, Orcid ID: 0000-0002-8977-5034

Tuğrul Gökmen ŞAHİN, İnönü University, Orcid ID: 0000-0003-2107-9670

Mert ŞEN, İnönü University, Orcid ID: 0000-0003-0427-5135

Hasan AYDEMİR, İnönü University, Orcid ID: 0000-0002-3073-9194

Abstract

The language that people use while expressing their feelings, thoughts, and wishes is one of the basic elements for speech. Speaking skill has a complex structure that includes physical, physiological, and psychological elements. In addition, for a good speech, the speaker must have some skills. In this regard, the aim of the research is to examine the pre-service teachers' proficiency in speaking anxiety in terms of some variables. In this direction, the aim of the study was tried to be realized by examining the relevant literature and the answers given by the pre-service teachers to the determined scales. In this study, in which the speaking anxiety of teacher candidates was examined in terms of some variables, in the quantitative dimension of the research, the quantitative research method was used to obtain the data. The target population of the study consists of senior students studying at İnönü University Faculty of Education in the spring semester of the 2020-2021 academic year. As a result, based on the findings, it can be said that the teacher candidates in the study did not experience any anxiety that would affect their teaching status about speaking. Various suggestions were presented in light of the results of the study.

Keywords: *Speech anxiety, speaking, teacher candidates*

Inonu University
Journal of the Faculty of
Education

Vol 22, No 3, 2021
pp. 2277-2296

DOI:10.17679/inuefd.1006027

Article Type
Research Article

Received
08.10.2021

Accepted
14.12.2021

Suggested Citation

Karalı, Y., Şahin, T. G., Şen, M. & Aydemir, H. (2021). Investigation of Speech Anxiety of Teacher Candidates: The Example of İnönü University, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 22(3), 2277-2296. DOI: 10.17679/inuefd.1006027

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Speaking is one of the most important tools in human communication and one of the most basic skills that we use while communicating (Özdemir, 2004). Speaking is the verbal communication of a person's experiences as a result of his feelings, thoughts, and experiences (Özdemir, 2004). Speaking skill includes some elements such as physical, physiological, and psychological elements (Temizyürek, Erdem, & Temizkan, 2007). For a good speech, the speaker must have some skills (Kaya, 2016; Yaman, 2007; Vural, 2007; Temizyürek, Erdem, & Temizkan, 2007). Despite the importance of speaking skill, it can be mentioned that some factors negatively affect one's speech both in front of the public and in face-to-face conversations, which can be caused by the environmental, social, cultural, economic, and physical conditions of the individual or the psychological structure of the person. These factors may reflect negatively on both the daily conversations of the person and the public speaking, such as loss of self-confidence and a decrease in prestige (Sargin, 2006). Speech anxiety can also be defined as communication anxiety, communication avoidance (Richmond & McCroskey, 1998). Although it is important for every professional group to express oneself effectively in front of the community, the importance of this situation can be seen more in the teaching profession. Public speaking is an important skill that undergraduates will use throughout their education and career. For this purpose, it is an important requirement to have undergraduate courses that will improve public speaking skills, increase students' speaking competence, and encourage them to present their ideas (Gallego, McHugh, & Panttonen, 2021). It is seen that there are various courses related to this subject in the undergraduate curriculum of education faculty students in Turkey (Higher Education Board, 2021). Therefore, it can be stated that teacher candidates, who will be the teachers of the future, should not worry about speaking in order to be a good speaker.

Purpose

The aim of this study is to examine the competence of pre-service teachers regarding speaking anxiety in terms of some variables. In this direction, the aim of the research was tried to be realized by examining the relevant literature and the answers given by the pre-service teachers to the determined scales.

In this context, answers to the following sub-questions were sought.

- 1- What is the level of speaking anxiety of education faculty students?
- 2- Do the speaking anxiety of education faculty students differ according to gender?
- 3- Do the speaking anxiety of education faculty students differ according to their state of self-expression when speaking in front of the public?
- 4- Do the speaking anxiety of education faculty students differ according to their participation in an activity for communication skills?
- 5- Do the speaking anxiety of education faculty students differ according to their participation in an activity for speaking skills?
- 6- Do the speaking anxiety of education faculty students differ according to their willingness to speak in the lesson?

7- Do the speaking anxiety of education faculty students differ according to their family structure?

8- Do the speaking anxiety of education faculty students differ according to their local dialect usage?

Method

In this study, in which the speaking anxiety of teacher candidates was examined in terms of some variables, in the quantitative dimension of the research, the quantitative research method was used to obtain the data. A computer package program was used to analyze the data obtained by applying the scale named "Speech Anxiety for Pre-service Teachers". The significance level was accepted as $p < .05$ in all analyzes made in the computer package program. Data were obtained from the speech anxiety scale was analyzed via SPSS 25.0. program.

Findings

Speech anxiety levels of teacher candidates do not differ significantly according to gender, $[t(467) = .226, p > .05]$. Speaking anxiety levels of female pre-service teachers ($\bar{X} = 2.51$) are similar to male pre-service teachers ($\bar{X} = 2.53$). The results of the analysis show that there is a significant difference between the speech anxiety levels of the teacher candidates in terms of self-expression in front of the public, $[F(2, 466) = 164.53, p \leq .01]$. In the test findings, those who had problems expressing themselves in public [(C), ($\bar{X} = 3.07$)] were those who could express themselves comfortably only when they were with their friends [(B), ($\bar{X} = 2.81$)]]; it was determined that both groups (C, B) experienced more speaking anxiety than those who could express themselves without hesitation [(A), ($\bar{X} = 1.99$)]]. The results of the analysis show that there is a significant difference between the speech anxiety levels of teacher candidates in terms of participation in activities related to communication skills, $[F(2, 466) = 14.386, p \leq .01]$. According to the findings, speaking anxiety of teacher candidates differ according to the level of participation in activities related to communication skills. The results of the analysis show that there is a significant difference between the speech anxiety levels of pre-service teachers in terms of participation in activities related to speaking skills, $[F(2, 466) = 19.154, p \leq .01]$. The results of the analysis show that there is a significant difference between the speaking anxiety levels of the pre-service teachers in terms of their willingness to speak in the lesson, $[F(3, 465) = 49.653, p \leq .01]$. Speech anxiety levels of teacher candidates do not differ significantly according to family structure, $[t(467) = .550, p > .05]$. The results of the analysis show that there is a significant difference between the speech anxiety levels of the teacher candidates in terms of using the local dialect, $[F(3, 465) = 3.747, p \leq .05]$.

Discussion & Conclusion

It was observed that teacher candidates' speech anxiety levels were low in the sub-dimensions of speech psychology, environment-focused anxiety, and speaker-focused anxiety. In the context of this result, it can be said that pre-service teachers do not have problems with individual and environment-oriented and speech psychology sub-dimensions during speaking. Similar to the research, Deringöl (2018) study named "Speech Anxiety of Classroom Teacher Candidates" found that the answers they gave to the scale items had less speaking anxiety. In conclusion, based on these findings, it can be said that the teacher candidates in the study did not experience any anxiety about speaking that would affect their teaching status. It was examined whether the speech anxiety levels of the pre-service teachers showed a significant

difference according to gender. It was seen that the speech anxiety levels of the female teacher candidates and the anxiety levels of the male teacher candidates were similar. In the light of this result, it is seen that there is no significant difference between the level of speech anxiety and gender. Looking at the literature, similarly, Gölpınar, Hamzadayı and Bayat (2018); Katrancı and Kuşdemir (2015); In Özkan and Kınay's (2015) study, speaking anxiety of teacher candidates was also discussed in terms of gender, and it was seen that there was no significant difference. When the effect of teacher candidates' speech anxiety levels on their ability to express themselves in front of the community is examined, a significant difference is observed, and it is thought that the anxiety experienced by the candidates who have the opportunity to express themselves in a wide social environment will decrease. In Akkaya's (2012) study, excitement in front of the community was identified as the most common speech problem expressed by teacher candidates. Another sub-problem of the study reveals that the speaking anxiety of teacher candidates differs when they participate in an activity for communication skills. Just as participating in communication skills reduces speaking anxiety, it is seen that students' speaking anxiety will be greatly reduced by participating in activities for speaking skills only. The speaking anxiety of the Faculty of Education students also differs according to their willingness to speak in the lesson. It is seen that this difference is between the students who do not want to speak at all or who only want to speak when it is necessary, and those who do not hesitate to take the floor in every subject they know. Lack of knowledge in general and insufficient vocabulary, in particular, are considered speech errors and increase the individual's anxiety level (Aktaş & Gündüz, 2004). When the relationship between teacher candidates' speaking anxiety and family structure was examined, it was concluded that it did not cause any differences. Similarly, Tolun and Güvey Aktay (2020), in their study in which they examined the speaking anxiety of primary school teacher candidates, determined that the education level of the family and the place of upbringing did not have a significant effect on the speaking anxiety. Finally, it was seen that the speaking anxiety of the teacher candidates made a difference according to the use of local dialect and the local dialect increased the anxiety level. The pre-service teacher's lack of fluency in Turkish, the anxiety of not being understood, and the sarcastic behavior of the audience and teachers can trigger speaking anxiety (Arslan, 2012).

Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygılarının İncelenmesi: İnönü Üniversitesi Örneği

Yalçın KARALI, İnönü Üniversitesi, Orcid ID: 0000-0002-8977-5034

Tuğrul Gökmen ŞAHİN, İnönü Üniversitesi, Orcid ID: 0000-0003-2107-9670

Mert ŞEN, İnönü Üniversitesi, Orcid ID: 0000-0003-0427-5135

Hasan AYDEMİR, İnönü Üniversitesi, Orcid ID: 0000-0002-3073-9194

Öz

İnsanların duygu, düşünce ve isteklerini ifade ederken kullandıkları dil, konuşma için temel unsurlardandır. Konuşma becerisi ise içerisinde fiziksel, fizyolojik ve psikolojik unsurları barındıran karmaşık bir yapıya sahiptir. Ayrıca iyi bir konuşma için konuşmacının bazı becerilere sahip olması gerekmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı öğretmen adaylarının, konuşma kaygılarına ilişkin yeterliklerinin bazı değişkenler açısından incelemektir. Bu doğrultuda ilgili literatürün incelenmesi ile öğretmen adaylarının belirlenen ölçekleri verdikleri yanıtlarla araştırmanın amacı gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının bazı değişkenler açısından incelendiği bu çalışmada, verileri elde etmek amacıyla ilişkisel tarama modelinde; nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evreni 2020-2021 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Sonuç olarak, elde edilen bulgulara dayanarak araştırmadaki öğretmen adaylarının konuşmayla ilgili öğretmenlik durumlarını etkileyecek bir kaygı yaşamadıkları söylenebilir. Çalışmanın sonuçları ışığında çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Konuşma, konuşma kaygısı, öğretmen adayları

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 22, Sayı 3, 2021
ss. 2277-2296
DOI:10.17679/inuefd.1006027

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
08.10.2021

Kabul Tarihi
14.12.2021

Önerilen Atıf

Karalı, Y., Şahin, T. G., Şen, M. & Aydemir, H. (2021). Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygılarının İncelenmesi: İnönü Üniversitesi Örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 2277-2296. DOI: 10.17679/inuefd.1006027

Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygılarının İncelenmesi: İnönü Üniversitesi Örneği

İnsan doğduğu andan itibaren çevresiyle iletişim kurma eğilimi içerisinde. İletişim sayesinde ihtiyaçlarını, isteklerini, duygu ve düşüncelerini diğer insanlara aktarmaya çalışır. Bireyin yaşantısının daha sağlıklı olabilmesi için etkili bir iletişim kurması ve doğuştan sahip olduğu iletişim becerilerini kullanması gerekir. Bu temel beceriler içerisinde yer alan konuşmanın, iletişimde ayrı bir yeri olduğu düşünülebilir. Çünkü konuşma, iletişim kurarken sıklıkla başvurduğumuz bir beceridir.

Konuşma, yüzyıllardır insan iletişiminde en önemli araçlardan ve iletişim kurarken kullandığımız en temel becerilerimizden birisidir (Özdemir, 2004). Konuşma, insanı diğer canlılardan ayıran düşünme özelliğinin sesler yardımıyla dışarı aktarımı olarak ifade edilebilir (Yaman, 2007). İnsanın duygu, düşünce ve yaşantıları sonucundaki deneyimlerini sözle iletmesi konuşmadır (Özdemir, 2004). Ayrıca insan, varlığını kanıtlamak, benliğini kabul ettirmek, doyum sağlamak, çevresini denetleyebilmek, toplumsal ilişkilerini geliştirebilmek ve ihtiyaçlarını giderebilmek adına konuşmaya ihtiyaç duymaktadır (Arıkan, 2011). Konuşma eyleminin gerçekleşebilmesi için ağız, dudak, dil, akciğer, beyin gibi organlara ihtiyaç duyulduğu gibi bu organların yapısının bilinmesi ve uyum içinde çalışması oldukça önemlidir (Temizyürek, Erdem, & Temizkan, 2007; Yaman, 2007). İnsan konuşma eyleminin düzgün gerçekleşmesiyle etkili bir konuşma yapabilir. Doğru ve etkili bir konuşmanın insana katkısı olabileceği gibi yanlış ve eksik konuşmanın da insana zararı dokunabilir (Özdemir, 2004). Etkili bir konuşma sayesinde insanlar birbirlerini daha iyi anlayabilir ve hayat kaliteleri bu yönde olumlu yönde etkilenebilir. Bu bağlamda etkili ve güzel konuşma becerisine sahip olmak, insanların birbirlerini anlamaları için önem arz etmektedir (Kaya, 2016). Dolayısıyla insanların etkili bir konuşma yapabilmesi için konuşma becerisini oluşturan unsurlara sahip olması beklenmektedir.

Konuşma becerisi, içerisinde fiziksel, fizyolojik ve psikolojik gibi birtakım unsurlar barındıran bir beceridir (Temizyürek, Erdem, & Temizkan, 2007). İyi bir konuşma için konuşmacının bazı becerilere sahip olması gerekir (Kaya, 2016; Yaman, 2007; Vural, 2007; Temizyürek, Erdem, & Temizkan, 2007). Konuşma eylemi beden dili, ses, zihinsel etkinlik ve dil olmak üzere dört unsurdan oluşur (Engin & Birol, 2005). Bu unsurlara bakıldığında; ilk olarak insanların duygu ve düşüncelerini aktarmada basit görsel simge ve işaretler kullandıkları beden dili başlığı altında duruş, hareket, jest, mimik gibi insanı etkilemek amaçlı kullanılan davranışlar olduğu görülmektedir (Baskın, 2016; Vural, 2007). Beden dili konuşma unsurları arasında önemli bir yere sahip olmakla birlikte, çıkartılan sesle uyumlu beden dilinin kullanılması da önem arz etmektedir.

Konuşma unsurlarından bir diğeri olan ses, diyafram, göğüs kafesi, ciğerler, dil, dudak, çene, beyin gibi organların birlikte çalışmasıyla ortaya çıkmaktadır ve etkin bir ses, konuşma eylemini kuvvetlendirmektedir (Yaman, 2007; Temizyürek, Erdem, & Temizkan, 2007; Vural, 2007). Baskın (2016) dili bütün bir portakal ağacına, her bir portakalı söze, portakalın içindeki dilimleri konuşmaya, çekirdekleri ise sese benzetmiştir. Ses içerisinde; hız, şiddet, tını, süre, sıklık, tiz-pes ses, ton, durak ve vurgu gibi pek çok nitelik barındırmaktadır (Yaman, 2007). Ses konuşma için temel unsurlardan birisi olup, sesin etkin kullanımı konuşma için oldukça önem arz etmektedir. Sesin etkin kullanımı birtakım eğitimler sonucu geliştirilebilmektedir (Çetintaş-Yıldız & Yavuz, 2012). Bu bağlamda etkin bir konuşma yapabilmek için eğitim almak önemli katkılar sağlayabilir (Kurudayıoğlu, 2003; Toptaş & Sönmez, 2015). Konuşma eğitimi alan bir birey

kendisini rahatlıkla ifade edebilir, duygu ve düşüncelerini anlatabilir hale gelebilir (Uçgun, 2007). Konuşmada beden dili ve sesin yanı sıra kullanılacak ifadelerin doğru seçilmesi de gerekmektedir. Bunu sağlamanın yolu ise sağlıklı bir zihinsel etkinlik sürecinden geçmektedir.

Esasında konuşma süreci, zihinsel oluşumların başlaması, bu oluşumların dil kalıplarına aktarılması ve bu kalıpların, jest ve mimikler ile birlikte, ses ve söze dönüştürülmesi olarak açıklanabilir (Vural, 2007). Bu bağlamda, zihinsel etkinlik sürecinin, konuşmacının amacını tutumunu ve duygularını ortaya koyduğu ve konuşma organlarını yönettiği için konuşma sürecindeki temel unsurlardan biri olduğu söylenebilir (Temizyürek, Erdem, & Temizkan, 2007; Yaman, 2007).

İnsanların duygu, düşünce ve isteklerini ifade etmede kullandıkları dil, iyi bir konuşma için temel unsurlardan bir tanesidir (Vural, 2007). Yazı dilinden farklı olan konuşma dilinin etkililiği, zengin bir söz dağarcığı, dil yapı ve kalıplarının doğru kullanımı, konuşmacının kendisini ifade ederken kullandığı üslup, anlatımı açık, anlaşılır, kolay kılacak bir telaffuz ve nezaket kuralları gibi özelliklerle artırılabilir (Yaman, 2007; Yıldız, 2014; Vural, 2007). Dil becerilerinden yoksun bir konuşmacının, konuşma sırasında sorun ve eksikliklerle karşılaşabileceği söylenebilir. Bu bağlamda konuşma, bilişsel hazır oluş, düzgün ifade, kontrollü nefes, doğru telaffuz gibi fiziksel ve zihinsel farklı niteliklerin bir arada uyumlu olması gereken bir eylem olarak değerlendirilebilir (Akkaya, 2012). Doğru telaffuzun oluşmamasına neden olan etkenlerden birisi ağız olarak ifade edilebilir. Ağız *“bir memleketin çeşitli bölge ve şehirlerinin kelimeleri söyleyiş bakımından birbirinden farklı konuşmaları”* olarak tanımlanmaktadır (Gülensoy, 2010). Bu bağlamda ağızdan kaynaklanan kelimelerin birbirinden farklı telaffuz edilmesi, etkili bir konuşma için engel oluşturabilecek bir unsur olarak düşünülebilir.

Konuşma becerisinin önemine rağmen insanın konuşmasını hem topluluk önünde hem de yüz yüze yapılan konuşmalarda olumsuz yönde etkileyen, bireyin içinde bulunduğu çevreden, sosyal, kültürel, ekonomik ve fizikî şartlardan veya kişinin psikolojik yapısından kaynaklanabilen birtakım faktörlerin varlığından söz edilebilir. Bu faktörler hem kişinin günlük konuşmalarına hem de topluluk karşısında yapacağı konuşmalara öz güven yitimi ve saygınlığın azalması gibi olumsuz olarak yansiyabilir (Sargın, 2006). Bu olumsuz durumlardan birisi de kaygıdır. Kaygı insanı üzüntüye sevk eden panik, korku ve dehşete yol açabilen bir duygu olarak tanımlanabilir (Katrancı & Kuşdemir, 2015). Ayrıca kaygı yaşayan bireylerin topluluk önünde konuşma yaparken çekingen olmaları beklenebilir (Şengül, 2016). Birçok insan kendisinden konuşma yapması istendiğinde tutarlı davranmakta zorluk çekebilir. Ancak konuşma kaygısı sık yaşansa da konuşma eylemi insanın uzak durabileceği bir eylem değildir (Ayres & Hopf, 1993).

Konuşma kaygısı farklı olarak iletişim kaygısı, iletişim endişesi, iletişimden kaçınma şeklinde de adlandırılabilir (Richmond & McCroskey, 1998). Konuşma kaygısı kişinin, bir konuşma yapmaktan korktuğunu bildirdiği durumları ifade eder (Ayres & Hopf, 1993). Konuşma kaygısı yaşayan bireylerde, konuşmaya karşı üzüntü, panik, kızgınlık gibi duygusal; terleme, hızlı kalp atışı gibi fiziksel tepkiler görülebilir (Demir & Melanlıoğlu, 2014; Dwyer, 2012). Kaygının her insan tarafından sık sık yaşanan ve insanı etkileyen bir duygu olduğunu göz önüne alırsak, konuşma öncesi, sonrası veya konuşma anında insanlar kaygı yaşayabilmektedir (Özdal & Aral, 2005). Konuşma kaygısı olan kişiler; konuşma becerisi gerektiren durumlarda korkabilir, olumsuz eleştiriden çekinebilir, konuşurken zorlandıkları için kendini kötü hissedebilir ve bu yüzden konuşmaktan mümkün olduğunca kaçınırlar. Dolayısıyla bu özellikleri gösteren bireyler sağlıklı

iletişim kuracak ve bunun sonucunda kaygı düzeyleri artacaktır (Harb, G. C., Eng, W., Zaider, T., & Heimberg, R. G, 2003).

Bireyin kendisini topluluk karşısında etkili bir şekilde ifade etmesi her meslek grubu için önemli olsa da öğretmenlik mesleğinde bu durumun önemi daha fazla görülebilir. Pek çok meslek grubunda topluluk önünde konuşma yapmak gerekemeyebilir ancak öğretmenlik mesleği topluluk önünde konuşma yapma becerisini gerektirmektedir (Akkaya, 2012). Gelecekte birer rol model olacak öğretmen adaylarının mesleki hayatlarında yapacakları hazırlıklı ve hazırlıksız konuşmalar olacağından dolayı iyi bir konuşmacı olmaları beklenmektedir (Akkaya, 2012). Öğretmen ses tonunu iyi ayarlayabilmeli, yumuşak bir sesle konuşmalı, konuşma süresini iyi ayarlayabilmeli ve konuşurken vurgu-tonlamasına dikkat etmelidir (Engin & Aydın , 2010). Her ne kadar öğretmenlerin iyi bir konuşmacı olması beklense de topluluk önünde konuşma yapmak öğretmenler ve eğitimciler için kaygı uyandıran bir deneyim olarak görülmektedir (Ayres & Hopf, 1993). Öğretmenlerin iyi bir konuşmacı olmaları için mesleğe başlamadan önce lisans eğitimlerinde iyi bir konuşma eğitim almaları ve konuşma kaygılarını gidermeleri gerekmektedir. Topluluk önünde konuşma, lisans öğrencilerinin eğitimleri ve kariyerleri boyunca kullanacakları önemli bir beceridir. Bu amaçla, topluluk önünde konuşma becerisini geliştirecek, öğrencilerin konuşma yetkinliğini artıracak, fikirlerini sunmaya teşvik edecek lisans derslerinin olması önemli bir gerekliliktir (Gallego, McHugh, & Panttonen, 2021). Türkiye’de eğitim fakültesi öğrencilerinin lisans müfredatlarında bu konuyla alakalı çeşitli dersler olduğu görülmektedir (Yükseköğretim Kurulu, 2021). Dolayısıyla geleceğin öğretmenleri olacak olan öğretmen adaylarının iyi bir konuşmacı olmak için konuşma kaygısı duymamaları gerektiği ifade edilebilir.

İlgili literatürde öğretmen adaylarının konuşma kaygısıyla ilgili çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Gallego ve diğerleri (2021) eğitim fakültesi ve dil merkezindeki öğrencilerle yapmış oldukları araştırmada öğrencilerin konuşma yaparken yüksek düzeyde kaygılı oldukları (%57), topluluk önünde konuşma yaparken de yüksek kaygı duyduklarını (%50) saptamıştır. Tolun ve Güvey Aktan (2020) sınıf öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarını inceledikleri araştırmasında, kadın öğretmen adaylarının erkeklere göre daha kaygılı olduklarını, başarılı oldukları alan, yetiştikleri yerleşim yeri, ailelerinin ekonomik düzeyi ve anne babalarının öğrenim durumu değişkenlerine göre ise anlamlı bir farklılık olmadığını saptamıştır. Yirci, Kartal, Özdemir, Karaköse ve Kocabaş (2018) Topluluk Önünde Konuşma Kaygısının Kişisel Raporu’nu Türkçe’ye uyarladıkları çalışmasında eğitim fakültesi öğrencilerinin konuşma kaygısının cinsiyete göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Katrancı ve Kuşdemir (2015), Sözlü Anlatım dersindeki uygulamaların öğretmen adaylarının konuşma kaygıları üzerinde etkisi olup olmadığını inceleyen çalışmalarında, Sözlü Anlatım dersinden önce öğretmen adaylarının %66’sının topluluk önünde konuşma yapmak istemediğini belirtmiştir. Arslan (2012)’deki çalışmasında öğrencilerin topluluk karşısında konuşurken sinirlenme, heyecanlanma, unutma, kendini değersiz hissetme gibi çeşitli psikolojik, görme ve solunum sorunları, ayaklarla oynama, ellerin kasılması gibi fiziki sorunlar yaşadıklarını tespit etmiştir. Akkaya (2012) öğretmen adayları ile yaptığı çalışmasında öğretmen adaylarının yaşadığı konuşma sorunlarını incelemiş ve bu sorunlardan psikolojik sorunlar başlığı altında öğrencilerde topluluk karşısında konuşma sorunu olduğunu belirtmiştir.

Sonuç olarak öğretmen adaylarının konuşma becerilerine etki edebilecek olan konuşma kaygısı yaşadıkları ve öğretmen adayların bu kaygıları neden yaşadığına dair derinlemesine bir araştırma yapmanın gerektiği araştırmacılar tarafından düşünülmektedir. Ayrıca alanyazın incelendiğinde öğretmen adaylarının konuşma kaygısı ile ilgili birçok araştırma yapıldığı ancak

öğretmen adaylarının konuşma kaygılarına yöresel ağzın etkisinin incelenmediği görülmektedir. Araştırmanın bu bakımdan alan yazına katkı sağlayacağı, araştırmacılara ve eğitim fakültesi öğretim elemanlarına fikir vermesi bakımından önemli görülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının, konuşma kaygılarına ilişkin yeterliklerinin bazı değişkenler açısından incelemektir. Bu doğrultuda ilgili literatürün incelenmesi ile öğretmen adaylarının belirlenen ölçekleri verdikleri yanıtlarla araştırmanın amacı gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Bu kapsamda aşağıdaki alt sorulara yanıt aranmıştır.

- 1- Eğitim fakültesi öğrencilerinin konuşma kaygıları ne düzeydedir?
- 2- Eğitim fakültesi öğrencilerinin konuşma kaygıları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- 3- Eğitim fakültesi öğrencilerinin konuşma kaygıları topluluk önünde konuşurken kendini ifade etme durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 4- Eğitim fakültesi öğrencilerinin konuşma kaygıları iletişim becerisine yönelik bir etkinliğe katılım durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 5- Eğitim fakültesi öğrencilerinin konuşma kaygıları konuşma becerisine yönelik bir etkinliğe katılım durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 6- Eğitim fakültesi öğrencilerinin konuşma kaygıları derste söz isteme durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 7- Eğitim fakültesi öğrencilerinin konuşma kaygıları aile yapısına göre farklılaşmakta mıdır?
- 8- Eğitim fakültesi öğrencilerinin konuşma kaygıları yöresel ağız kullanma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının bazı değişkenler açısından incelendiği bu çalışmada, verileri elde etmek amacıyla araştırmanın nicel boyutunda ilişkisel tarama modelinde; nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. *“Tarama modelinde, hali hazırda var olan veya geçmişteki herhangi bir durumu olduğu gibi betimlemek amaçlanır”* (Karasar, 2012). Tarama modelinin diğer bir türü olan ilişkisel tarama modellerinde ise iki veya daha çok sayıdaki değişken arasındaki birlikte değişimin varlığı ve/veya derecesini belirlemek amaçlanır. İlişkisel tarama, karşılaştırma yolu ve korelasyon türü ile elde edilen ilişki olmak üzere iki şekilde yapılır (Karasar, 2012).

Evren Örneklem

Araştırmanın evreni 2020-2021 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmaya dâhil edilen bölümler ilköğretim Matematik Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Okul Öncesi Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Resim-İş Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği bölümleridir. Örneklem ise bu 11 bölümde öğrenim gören öğretmen adaylarından seçkisiz yöntemlerden tabakalı örnekleme ile belirlenmiş 469 kişidir.

Veri toplama araçları

Gerekli literatür taraması yapıldıktan sonra araştırmada kullanılacak veri toplama araçlarına karar verilmiştir. Araştırma kapsamında öğretmen adaylarına uygulanmak üzere Sevim (2012) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma Kaygısı” ölçeği kullanılacaktır.

Sevim (2012) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma Kaygısı” ölçeği (KKÖ); toplam 20 maddeden oluşan Ölçek 5’li Likert tipindedir. Ölçek geçerlik ve güvenirlik analizleri için 338 kişilik bir öğrenci grubuna uygulanmıştır. Ölçekteki seçenekler, “Hiçbir zaman”, “Çok az”, “Bazen”, “Çoğu zaman” ve “Her zaman” biçiminde sıralanmış ve öğrencilerden, konuşma kaygılarına ilişkin, bu görüşler arasında kendilerine en uygun olan birini seçmeleri istenmiştir. Ölçek, öğretmen adaylarının konuşma kaygılarına ilişkin şekilce on dokuzu olumlu, biri olumsuz; anlamca tümü olumsuz 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa Katsayısı, 912’dir ve bu değer geliştirilen ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğunu gösterir. %27 alt ve %27 üst grupların madde puan ortalamaları arasındaki fark bağımsız örneklemelerde t-testi ile sınanmış ve elde edilen değerlerden yola çıkılarak gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu anlaşılmıştır. Bu değerler ise ölçeğin aynı zamanda iç tutarlık yönünden de güvenilir olduğunu ifade eder. Ölçek maddelerine uygulanan faktör analiziyle maddelerin üç faktörün altında toplandığı görülmüştür. Birinci faktör, konuşmacı odaklı kaygı; ikinci faktör, çevre odaklı kaygı; üçüncü faktör ise konuşma psikolojisi olarak adlandırılabilir. 15, 16, 19, 21, 25, 26, 27, 29, 31, 32, 33. maddelerin birinci faktörde, 1, 8, 9, 10, 11,12. maddelerin ikinci faktörde, 23, 34, 35. maddelerin ise üçüncü faktörde yer aldığı anlaşılmıştır.

Verilerin Analizi

“Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma Kaygısı” isimli ölçeğin uygulanmasıyla edilen verileri analiz etmek için bilgisayar paket programından faydalanılmıştır. Bilgisayar paket programında yapılan tüm analizlerde anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir. Konuşma kaygısı ölçeğinden elde edilen veriler, SPSS 25.0. paket programda analiz edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde araştırmada elde edilen veriler analiz edilip tablo halinde sunularak yorumlanmıştır.

1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeylerine ilişkin betimsel bulgular Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1

Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygı Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler

	n	En düşük	En yüksek	\bar{X}	ss
Konuşmacı odaklı kaygı	469	1,09	4,73	2,5540	,72846
Çevre odaklı kaygı	469	1,00	4,83	2,5270	,85692
Konuşma Psikolojisi	469	1,00	4,67	2,3390	,79257
Genel Ortalama	469	1,20	4,55	2,5136	,71019
Toplam	469				

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının konuşma kaygısı ölçeği puanlarının cinsiyete göre t-testi sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Konuşma Kaygı Düzeyi Ortalamalarının Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kadın	335	2.51	.723	467	.226	.821
Erkek	134	2.53	.678			

Öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, [t(467) = .226, p>.05]. Kadın öğretmen adaylarının konuşma kaygısı düzeyleri ($\bar{X} = 2.51$), erkek öğretmen adayları ($\bar{X} = 2.53$) ile benzer düzeydedir. Analiz sonuçları konuşma kaygısı düzeyi ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

3. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşurken kendilerini ifade etme durumlarına göre konuşma kaygılarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.

Topluluk Önünde Konuşurken Kendini İfade Etme Durumuna Göre Konuşma Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Kendini İfade Etme Durumu	N	\bar{X}	SS
Kendimi hiç çekinmeden ifade ederim (A)	199	1.99	4.68
Sadece arkadaşlarımla birlikteyken kendimi rahat ifade ederim (B)	180	2.81	.55
Kendimi ifade ederken sorun yaşıyorum (C)	90	3.07	.68

Öğretmen adaylarının topluluk önünde konuşurken kendilerini ifade etme durumlarına göre ANOVA sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4.

Topluluk Önünde Konuşurken Kendini İfade Etme Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	97.695	2	48.848	164.530	.000	C-B
Gruplarıçi	138.352	466	.297			B-A
Toplam	236.048	468				

Analiz sonuçları, öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeyleri arasında topluluk önünde kendini ifade etme durumu bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, [F(2, 466) = 164.53, p<.01]. Bir başka ifade ile öğretmen adaylarının konuşma kaygıları, topluluk önünde kendilerini ifade etme durumlarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Söz konusu farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Gruplar arasındaki varyanslar eşit olmadığından dolayı çoklu karşılaştırmada Tamhane’s T2 testi kullanılmıştır. Test bulgularında topluluk önünde kendini ifade etmede sorun yaşayanların [(C), ($\bar{X} = 3.07$)] sadece arkadaşlarıyla birlikteyken kendilerini rahat ifade edebilenlerden [(B), ($\bar{X} = 2.81$)]; her iki grubun (C, B) kendini hiç çekinmeden ifade

edebilenlerden [(A), ($\bar{X} = 1.99$)] daha fazla konuşma kaygısı yaşadıkları belirlenmiştir. Bu bulgu, daha geniş sosyal çevrelerde kendini çekinmeden ifade edebilmenin öğretmen adaylarında konuşma kaygısını azaltabileceğini göstermektedir.

4. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının iletişim becerisine yönelik etkinliklere katılım durumlarına göre konuşma kaygılarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

İletişim Becerisine Yönelik Etkinliğe Katılma Durumuna Göre Konuşma Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

İletişim Becerisi Etkinliğine Katılma Durumu	N	\bar{X}	SS
Katılabildiğim tüm etkinliklere katıldım (A)	19	1,94	.55
Birkaç etkinliğe katıldım (B)	248	2.42	.67
Hiçbir etkinliğe katılmadım (C)	202	2.68	.72

Öğretmen adaylarının iletişim becerisine yönelik bir etkinliğe katılım durumlarına göre ANOVA sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

İletişim Becerisine Yönelik Etkinliğe Katılma Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	13.727	2	6.863			C-B
Gruplarıçi	222.321	466	.477	14.386	.000	B-A
Toplam	236.048	468				

Analiz sonuçları, öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeyleri arasında iletişim becerisiyle ilgili etkinliklere katılım durumu bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, [$F(2, 466) = 14.386, p < .01$]. Bulgulara göre öğretmen adaylarının konuşma kaygıları iletişim becerisi ile ilgili etkinliklere katılma düzeyine göre farklılaşmaktadır. Gruplar arası varyanslar eşit olduğundan çoklu karşılaştırmada Sheffe testi kullanılmıştır. Test bulgularında iletişim becerisi ile ilgili ulaşabildiği tüm etkinliklere katılan öğretmen adaylarının konuşma kaygısının [(A), ($\bar{X} = 1.94$)], birkaç etkinliğe katılanlardan [(B), ($\bar{X} = 2.42$)]; her iki grubun (A, B) hiçbir etkinliğe katılmayanlardan [(C), ($\bar{X} = 2.68$)] daha düşük olduğu görülmüştür. Bu bulgu, iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklere katılmanın öğretmen adaylarının konuşma kaygılarını azaltabileceğini göstermektedir.

5. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının konuşma becerisine yönelik etkinliklere katılım durumlarına göre konuşma kaygılarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.

Konuşma Becerisine Yönelik Etkinliğe Katılma Durumuna Göre Konuşma Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Konuşma Becerisi Etkinliğine Katılma Durumu	N	\bar{X}	SS
Katılabildiğim tüm etkinliklere katıldım (A)	22	2.13	.64
Birkaç etkinliğe katıldım (B)	215	2.35	.641
Hiçbir etkinliğe katılmadım (C)	232	2.71	.73

Öğretmen adaylarının iletişim becerisine yönelik bir etkinliğe katılım durumlarına göre ANOVA sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Konuşma Becerisine Yönelik Etkinliğe Katılma Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	17.930	2	8.965			B-A
Gruplarıçi	218.118	466	.468	19.154	.000	C-A
Toplam	236.048	468				

Analiz sonuçları, öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeyleri arasında konuşma becerisiyle ilgili etkinliklere katılım durumu bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $[F(2, 466) = 19.154, p < .01]$. Bulgularda öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının konuşma becerisi ile ilgili etkinliklere katılma düzeylerine göre farklılaştığı görülmektedir. Çoklu karşılaştırma (Scheffe) testinde konuşma becerisi ile ilgili ulaşabildiği tüm etkinliklere katılan [(A), ($\bar{X} = 2.13$)] ve birkaç etkinliğe katılmış [(B), ($\bar{X} = 2.35$)] öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının, hiçbir etkinliğe katılmamış olanlardan [(C), ($\bar{X} = 2.71$)] daha düşük olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle konuşma becerisine yönelik ulaşılabilen tüm etkinliklere katılarak daha fazla olmakla birlikte birkaç etkinliğe katılmanın bile konuşma kaygısını azaltabileceği görülmektedir.

6. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının derste söz isteme durumlarına göre konuşma kaygılarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.

Derste Söz İsteme Durumuna Göre Konuşma Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Derste Söz İsteme Durumu	N	\bar{X}	SS
Her zaman söz almak isterim(A)	76	1.96	.51
Sadece bildiğim konularda söz almak isterim (B)	287	2.46	.62
Zorunlu kaldığımda söz almak isterim (C)	81	2.96	.71
Hiçbir zaman söz almak istemem (D)	25	3.34	.81

Öğretmen adaylarının derste söz isteme durumlarına göre ANOVA sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.
Derste Söz İsteme Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	57.27	2	19.090			D-B, A
Gruplariçi	178.777	466	.384	49.653	.000	C-B, A
Toplam	236.048	468				B-A

Analiz sonuçları, öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeyleri arasında derste söz isteme durumu bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $[F(3, 465) = 49.653, p < .01]$. Öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeylerinin derste söz isteme durumlarına göre değiştiği görülmektedir. Farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirleme amacıyla çoklu karşılaştırma Tamhane's T2 tes yapılmıştır. Bulgularda derste hiçbir zaman söz almak istemeyenlerin [(D), $(\bar{X} = 3.34)$] ve zorunlu kaldığında söz almak isteyenlerin [(C), $(\bar{X} = 2.96)$] konuşma kaygılarının, sadece bildiği konularda [(B), $(\bar{X} = 2.46)$] ve her zaman söz almak isteyenlerden [(A), $(\bar{X} = 1.96)$] daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sadece bildiği konularda söz almak isteyenlerin (B) konuşma kaygısının her zaman söz almak isteyenlerden (A) daha fazla olduğu da görülmüştür.

7. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının konuşma kaygısı ölçeği puanlarının aile yapısına göre t-testi sonuçları Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11.
Konuşma Kaygı Düzeyi Ortalamalarının Aile Yapısına Göre T-Testi Sonuçları

Aile Yapısı	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Çekirdek Aile	386	2.52	.702	467	.550	.582
Geniş Aile	83	2.47	.75			

Öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeyleri aile yapısına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $[t(467) = .550, p > .05]$. Çekirdek aile üyesi olan öğretmen adaylarının konuşma kaygısı düzeyleri $(\bar{X} = 2.52)$, geleneksel aile üyesi olan öğretmen adayları $(\bar{X} = 2.47)$ ile benzer düzeydedir. Analiz sonuçları konuşma kaygısı düzeyi ile aile yapısı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

8. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının yöresel dili kullanma durumlarına göre konuşma kaygılarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12.
Yöresel Dili Kullanma Durumuna Göre Konuşma Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Yöresel Dili Kullanma Durumu	N	\bar{X}	SS
Çoğunlukla (A)	80	2.73	.74
Ara sıra (B)	178	2.49	.67
Nadiren (C)	155	2.49	.708
Hiçbir zaman (D)	56	2.34	.74

Öğretmen adaylarının yöresel dili kullanma durumlarına göre ANOVA sonuçları Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13.
Yöresel Dili Kullanma Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	5.571	2	1.857			
Gruplarıçi	230.477	466	.496	3.747	.011	A-D
Toplam	236.048	468				

Analiz sonuçları, öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeyleri arasında yöresel dili kullanma durumu bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, $[F(3, 465) = 3.747, p < .05]$. Bir başka ifadeyle öğretmen adaylarının konuşma kaygıları yöresel dili kullanma durumlarına göre değişmektedir. Yapılan çoklu karşılaştırma (Scheffe) testinde yöresel dili çoğunlukla kullanan öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının $[(A), (\bar{X} = 2.73)]$, hiçbir zaman yöresel dili kullanmayanlardan $[(D), (\bar{X} = 2.34)]$ daha yüksek bulunmuştur. Söz konusu bulgu, konuşmalarda çoğunlukla yöresel dil kullanımının konuşma kaygısını artırabileceğini göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının incelendiği çalışmanın bu bölümünde alt probleme ilişkin elde edilen sonuçlar ilgili çalışmalarla karşılaştırılarak tartışılıp yorumlanmıştır.

1. Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeylerinin konuşma psikolojisi, çevre odaklı kaygı ve konuşmacı odaklı kaygı alt boyutlarında kaygılarının az seviyede olduğu görülmüştür. Bu sonuç bağlamında öğretmen adaylarının konuşma esnasında bireysel ve çevre odaklı ile konuşma psikolojisi alt boyutlarında sorun yaşamadıkları söylenebilir. Araştırma ile benzer şekilde Deringöl (2018) "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Konuşma Kaygıları" adlı çalışmasında ölçek maddelerine vermiş oldukları cevaplardan konuşma kaygılarının az olduğu bulgusu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunun aksine Öğretmen adaylarının Türkçeyi kullanırken en çok zorlandıkları dil becerisinin konuşma olması kaygı düzeylerinin de artmasına neden olduğu tespit edilmiştir (Ayan, Katrancı, & Melanlıoğlu, 2014). Sonuç olarak, bu bulgulara dayanarak araştırmadaki öğretmen adaylarının konuşmayla ilgili öğretmenlik durumlarını etkileyecek bir kaygı yaşamadıkları söylenebilir.

2. Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine bakılmış ve kadın öğretmen adaylarının konuşma kaygısı düzeyleri ile erkek öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin benzer olduğu görülmüştür. Bu sonuç ışığında konuşma kaygısı düzeyi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Literatüre bakıldığında benzer şekilde Gölpınar, Hamzadayı ve Bayat (2018); Katrancı ve Kuşdemir (2015); Özkan ve Kınay'ın (2015) çalışmalarında da öğretmen adaylarının konuşma kaygıları cinsiyet değişkeni açısından ele alınmış ve anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Bu araştırmanın ve benzer çalışmalarda sonuçlarının aksine Özdemir (2019) çalışmasında konuşma kaygı düzeyini cinsiyet değişkenine göre incelediğinde kızların lehine anlamlı bir farklılık

gösterdiği ve erkeklerin kızlara göre daha fazla konuşma kaygısı yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. İlgili alan yazın incelendiğinde kız öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha fazla kaygı taşıdığı birçok araştırmada bulunmaktadır (Baki & Kahveci, 2017; Çakmak & Hevedanlı, 2005; Suroğlu-Sofu, 2012; Tolun & Güvey Aktay, 2020).

3. Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Öğretmen adaylarının konuşma kaygı düzeylerinin topluluk önünde kendini ifade etme durumuna etkisi incelendiğinde ise anlamlı fark gözlenmiş ve sosyal çevre alternatifleri artan, geniş sosyal çevrede kendilerini ifade etme fırsatı bulan adayların konuşmada yaşadıkları kaygının azalacağı düşünülmektedir. Akkaya'nın (2012) çalışmasında da topluluk karşısında heyecanlanma, öğretmen adaylarının en çok ifade ettiği konuşma sorunu olarak tespit edilmiştir. Vural da (2007) topluluk karşısında konuşma korkusunun düşünce akışını engellediğini, olumlu duyguların bir anda kaybedilerek vücut ve ses titremesi, kalp çarpıntısı ve kan dolaşımı hızı, ağız kuruluğu gibi semptomlar gösterdiğini ortaya koyar.

4. Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın bir diğer alt probleminde öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının iletişim becerisine yönelik bir etkinliğe katıldıklarında farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklere katılmanın öğretmen adaylarının konuşma kaygılarını azaltabileceğini göstermektedir.

5. Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

İletişim becerisine katılmanın konuşma kaygısını azaltması gibi sadece konuşma becerisine yönelik etkinliğe katılarak da öğrencilerin konuşma kaygılarının büyük oranda azalacağı görülmektedir. Özellikle öğretmenlik mesleğini seçmiş bir bireyin konuşma becerisine üst düzeyde sahip olması ve bu beceride herhangi bir kaygı duymaması gerekir. Bu noktada mesleki yeterliliğe sahip olmak için öğretmen adaylarının mesleğe atılmadan gerekli etkinlik ve sosyal faaliyetlere katılarak var olan eksiklikleri tamamlaması gerekir. Zaman zaman son derece donanımlı, kültürlü, karşılıklı konuşmalarda son derece başarılı insanların bile topluluk önünde konuşurken ciddi anlamda korku yaşadıkları da göz önünde bulundurulmalıdır (Gürzap, 2010).

6. Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konuşma kaygıları derste söz isteme durumlarına göre de farklılaşmakta ve bu farklılığın hiç söz almak istemeyen veya sadece gerektiğinde söz almak isteyenlerle bildiği her konuda söz almaktan çekinmeyen öğrenciler arasında olduğu görülmektedir. Söz almak konusunda kaygı taşımayan öğretmen adayları benzer şekilde konuşma kaygısı da taşımamaktadır. Bu noktada bireyin mizacı, yetiştirilme tarzı, sahip olduğu kelime hazinesi ve konuya olan hazırbulunuşluğu etkili olmakla birlikte her öğretmen adayına mümkün olduğunca eşit söz hakkı ve süresi verilerek konuşmaları sağlanmalıdır. Genelde bilgi eksikliği, özelden ise kelime hazinesinin yetersiz olması konuşma yanlışı olarak değerlendirilirken bireyin kaygı seviyesini de arttırmaktadır (Aktaş & Gündüz, 2004).

7. Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının aile yapısıyla olan ilişkisine bakıldığında ise herhangi bir farklılığa yol açmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç konuşma kaygısı düzeyi ile aile yapısı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Benzer olarak Tolun ve

Güvey Aktay (2020) sınıf öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarını inceledikleri araştırmasında ailenin eğitim durumu, yetişme yerinin konuşma kaygısına anlamlı bir etki etmediğini tespit etmiştir.

8. Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Son olarak öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının yöresel ağız kullanma durumlarına göre farklılık yarattığı ve yöresel ağzın kaygı düzeyini arttırdığı görülmüştür. Öğretmen adayının Türkçeye hâkim olmaması, anlaşılma endişesi ve dinleyicilerin ve öğretmenlerin alaycı davranışları konuşma kaygısını tetikleyebilmektedir (Arslan, 2012). Aynı doğrultuda Sevim ve Varışoğlu (2012) tarafından yapılan başka bir çalışmada da öğretmen adayları konuşma becerilerinde en çok yaşadıkları sorunları belirtirken diksiyon bozukluğu ve ağız özelliklerinden söz etmektedirler. Yerel ağızla konuşma, seslendirme, söyleme, duyurma, pelteklik, gereksiz söz söyleme gibi konuşma sorunları Yıldız'ın (2008) çalışmasında da ortaya konmuştur.

Öneriler

Araştırma sonuçları göz önüne alındığında şu öneriler getirilebilir:

- . Eğitim fakültelerinde konuşma becerisine yönelik dersler olmayan bölümlere eklenebilir, var olan bölümlerde ise ders saatleri artırılabilir.
- . Öğretmen adaylarının sosyal etkileşime geçmesi amacı ile öğrenci kulüpleri ile iş birliği yapılabilir. Öğrencilere alternatif sosyal çevre imkânları sunulabilir.
- . Söz isteyip istememesine bakılmaksızın öğrencilerin derse katılımları ve konuşmaları teşvik edilmelidir.
- . İletişim ve konuşma becerilerine yönelik seminer, eğitim ve konferanslar verilerek öğrencilerin bu etkinliklere katılması sağlanabilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Etik Kurulundan (Tarih: 08-04-2021, Oturum Sayısı: 8, Karar Sayısı: 1) etik izin alınmıştır.

Kaynakça/References

- Akkaya, A. (2012). Öğretmen Adaylarının Konuşma Sorunlarına İlişkin Görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 405-420.
- Aktaş, Ş., & Gündüz, O. (2004). *Yazılı ve Sözlü Anlatım-Kompozisyon Sanatı*. Ankara: Akçağ.
- Arıkan, Y. (2011). *Uygulamalı Tiyatro Eğitimi*. İstanbul: Pozitif Yayınları.
- Arslan, A. (2012). Üniversite Öğrencilerinin "Topluluk Karşısında Konuşma" İle İlgili Çeşitli Görüşleri (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies*, 221-231.
- Ayan, S., Katrancı, M., & Melanlıoğlu, D. (2014). Awareness level of teacher candidates' in terms of their Turkish language sufficiency: A qualitative research. *International Journal Of Academic Research Part B*, 6(29), 137-143. doi:10.7813/2075-4124.2014/6-2/B.21
- Ayres, J., & Hopf, T. (1993). *Coping with speech anxiety*. Norwood, New Jersey: Ablex Publishing Corporation.
- Baki, Y., & Kahveci, G. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarının etkili konuşma becerileri üzerindeki etkisi: bir yapısal eşitlik modellemesi. *Electronic Turkish Studies*, 12(4), 47-70. doi:http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11373
- Baskın, S. (2016). Söz ve Konuşma İle İlgili Temel Kavramlar. M. Şengül, & S. Baskın içinde, *Etkinliklerle Hafta Hafta Sözlü Anlatım* (s. 2-13). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Beyreli, L., Çetindağ, Z., & Celepoğlu, A. (2012). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çakmak, Ö., & Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve fen edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 115-127. <https://app.trdizin.gov.tr/makale/TIRnM01qYzM/egitim-ve-fen-edebiyat-fakulteleri-biyoloji-bolumu-ogrencilerinin-kaygi-duzeylerinin-cesitli-degisenler-acisindan-incelenmesi-adresinden-alindi>
- Çetintaş-Yıldız, D., & Yavuz, M. (2012). Study of developing effective speech scale. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(2), 319-334. <https://turkishstudies.net/DergiTamDetay.aspx?ID=3279> adresinden alındı
- Demir, T., & Melanlıoğlu, D. (2014). Ortaokul öğrencileri için konuşma kaygısı ölçeği: geçerlik güvenilirlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 103-124.
- Deringöl, Y. (2018). Speaking anxieties of prospective elementary school. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(3), 23-36. doi:10.18026/cbayarsos.465705
- Dwyer, K. K. (2012). *iConquer speech anxiety*. Omaha: KLD publications.
- Engin, A., & Birol, C. (2005). *Communication in Education*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Engin, O., & Aydın, S. (2010). The role of a teacher in classroom inter communication. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 0(16), 1-14. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunikkefd/issue/2777/37228> adresinden alındı
- Gallego, A., McHugh, L., & Panttonen, M. (2021). Measuring public speaking anxiety: self-report, behavioral, and physiological. *Behavior Modification*. doi:<https://doi.org/10.1177/0145445521994308>
- Gülensoy, T. (2010). *Türkçe el kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Gürzap, C. (2010). *Söz Söyleme ve Diksiyon*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

<https://acikerisim.sakarya.edu.tr/bitstream/handle/20.500.12619/74586/EFT0052.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden alındı

- Şengül, M. (2016). *Konuşmaya Eşlik Eden Unsurlar*. M. ŞENGÜL, & S. BASKIN içinde, *Etkinliklerle Hafta Hafta Sözlü Anlatım* (s. 44). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Temizyürek, F., Erdem, İ., & Temizkan, M. (2007). *Konuşma Eğitimi*. ANKARA: Öncü Basımevi.
- Tolun, K., & Güvey Aktay, E. (2020). *Primary school teacher candidates' speaking anxiety*. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 86-98. doi:10.38089/ekud.2020.5
- Toptaş, B., & Sönmez, A. (2015). *Effects on the right and effective speaking skills of individual voice training course in school of fine arts department of music*. *İnönü University Journal of Culture and Art*, 1(1), 1-15. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/89595> adresinden alındı
- Uçgun, D. (2007). *The factors affecting the speaking education*. *Journal of Social Sciences Institute*, 22, 59-67.
- Vural, B. (2007). *Uygulama Örnekleriyle Doğru ve Güzel Konuşma Sanatı*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Yaman, E. (2007). *Doğru, Güzel ve Etkili Konuşma Sanatı*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Yıldız, D. (2014). *Etkileşimli Öğretim Stratejisinin Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğrencilerinin Konuşma Becerisine Etkisi*. Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Yirci, R., Kartal, S. E., Özdemir, T. Y., Karaköse, T., & Kocabaş, İ. (2018). *The adaptation and validation of the Turkish version of the Personal Report of Public Speaking Anxiety (PRPSA)*. *REVISTA ELECTRONICA DE INVESTIGACION EDUCATIVA*, 20(4), 62-71. doi:10.24320/redie.2018.20.4.1747
- Yükseköğretim Kurulu. (2021). *Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Yükseköğretim Kurulu: <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari> adresinden alındı

İletişim/Correspondence

Dr. Öğr. Üyesi Yalçın KARALI
yalcin.karali@inonu.edu.tr

Arş. Gör. Tuğrul Gökmen ŞAHİN
tugrul.sahin@inonu.edu.tr

Arş. Gör. Mert ŞEN
mert.sen@inonu.edu.tr

Doç. Dr. Hasan AYDEMİR
hasan.aydemir@inonu.edu.tr